Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Esther Learreta Errarte

Arrasate, Gipuzkoa (1966)

Aurkibidea

Biografia

Miravalles baserrikoa, San Andres auzoan. Ikastolan ikasi zuen eta Aretxabaletako udal euskaltegian idazkari lanetan dabil. Arrasateko hitanoari buruzko elkarrizketa egin diogu Junkal Perez lagunarekin batera. Txikitatik entzun du hitanoa etxean. Aitak ez, baina amak hika egin dio Estherri umetatik eta berak anaiarekin ere hika egiten du. 18-20 urte ingururekin hasi zen hitanoa erabiltzen. Senarrarekin zuka hitz egiten du eta etxean ez du transmititu.

Zintak

ARR-204

- **Proiektua**: Arrasaten hika
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2024-06-12
- **Iraupena**: 85 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Hika norekin egiten dute

- **Erref**: ARR-204/001
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hika norekin egiten duten. Gazteek ez dute ikasi eta inbidiaz begiratzen diete.

2. Hika jende gutxirekin, baina modu naturalean

- **Erref**: ARR-204/005
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:06:23. **Bukatu**: 00:08:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Norbaitek hika egin ezkero, berak horrela erantzuten badu ere, lehenengo hitza zuka izaten da. Hitanoz hitz egitea modu naturalean ateratzen zaio.

3. Amak egiten zion hika, aitak ez

- **Erref**: ARR-204/009
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:10:30. **Bukatu**: 00:13:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
San Andres auzoko Miravalles baserrian jaio zen Esther. Txikitatik entzun du etxean hitanoa. Koxkortzen joan ahala, berari ere hitanoz egiten zion amak. Aitak, ez. Gaztetan ez zuten hika erabiltzen, helduen zerbait zela uste zutelako. Euskaltegian lan egiten du eta lankide bakarrarekin erabiltzen du hika.

4. Hitanoa norekin erabili

- **Erref**: ARR-204/010
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:13:45. **Bukatu**: 00:16:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Gaur egun, pertsona oso konkretu batzuekin aritzen da hikaz, gehienak emakumeak. Batzuetan, konfiantza asko izan arren, pertsona horrekin ez dute hitanoa erabiltzen. Behin, irakasle bat harritu egin zen, amak koinatekin hika egiten zuela kontatu zuenean.

5. Alabek amari hika egitea?

- **Erref**: ARR-204/011
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:16:29. **Bukatu**: 00:18:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Gaztetan, amarekin joaten zen etxez-etxe barazkiak saltzera, eta atentzioa deitzen zion baserri bateko alabek haien amari hika egiten ziotelako. Arraroa egiten zaio gaur egun ere, baina Juncali ez.

6. Noka eta toka ez da ondo erabiltzen

- **Erref**: ARR-204/013
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:18:35. **Bukatu**: 00:20:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoz hitz egitearen inguruan entzun dituzten iritziez hitz egiten dute. Jende askok ez daki noka eta toka ezberdintzen. Gizonezkoei gehiago entzuten zaio hitanoz.

7. Euskara gutxi entzuten da Arrasaten

- **Erref**: ARR-204/014
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:20:29. **Bukatu**: 00:21:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Oso gazte gutxik erabiltzen dute hitanoa eta euskararen erabileraren arazoarekin lotuta dago.

8. Etxean ez diete seme-alabei hika transmititu

- **Erref**: ARR-204/015
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:21:41. **Bukatu**: 00:23:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Etxean ez diete seme-alabei hika transmititu baina ez dakite oso ongi zergatik.

9. Arrasateko euskalkia ezin ulertu Legazpian

- **Erref**: ARR-204/019
- **Iraupena**: 0:02:57. **Hasi**: 00:27:20. **Bukatu**: 00:30:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Alaberi batzuetan hika egiten diete, baina ez da zerbait naturala. Biek ikastolan ikasi dute. Hasiera batean, irakasle gehienak ez ziren herrikoak. Euskara batuari garrantzi handiagoa ematen zitzaion. Juncalek gogoratzen du, umetan Legazpira joaten zenean, bertako haurrek ez ziotela ulertzen, euskalkian hitz egiten zuelako.

10. Euskalkien aberastasuna

- **Erref**: ARR-204/020
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:30:17. **Bukatu**: 00:32:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Euskalkiek, herri-nortasuna eta aberastasuna ematen dute. Etxean eta kalean transmititzen da euskalkia.

11. Gaztelaniaz hitz egiteko sasoi bat izan zuten

- **Erref**: ARR-204/021
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:32:29. **Bukatu**: 00:35:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Gaur egun, euskaldunak diren gazteek gaztelaniaz egiten dute haien artean. Garai batean, denek izaten zuten gaztelaniaz hitz egiteko sasoi bat, baina azkar bueltatzen ziren euskarara.

12. Senarrarekin ez du inoiz hitanoz hitz egiten

- **Erref**: ARR-204/023
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:36:31. **Bukatu**: 00:37:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Senarrak hika egiten du baina bikoteak ez du inoiz hika egiten elkarrekin.

13. Gizonezkoek hitanoz emakumeak baino gehiago

- **Erref**: ARR-204/027
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:39:50. **Bukatu**: 00:43:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Emakumeen artean hika gutxiago egiten da eta horren arrazoiak zeintzuk izan daitezkeen pentsatzen dute. Garai batean, sozializatzeko modua ezberdina zen, eta emakumeak etxe barruan gehiago harremantzen ziren. Frankismo garaian, emakumeek gaztelania gehiago erabiltzen zuten eta hori ere izan daiteke hitanoaren galeraren arrazoi bat.

14. Emakumeak beti kritikatuak izan dira

- **Erref**: ARR-204/028
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:43:20. **Bukatu**: 00:45:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Emakumeak beti formak mantendu behar izan ditu eta kritikatuagoa zen beti. Emakumeak galtzak jazten hasi zirenean, kritika asko jaso zituzten. Gaur egun, bikote gazteen artean kontrol gehiago dagoela esaten da.

15. Euskalkia eskolan erakutsi beharko litzake

- **Erref**: ARR-204/029
- **Iraupena**: 0:02:54. **Hasi**: 00:45:49. **Bukatu**: 00:48:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Ikastolan, hika batuko aditzak ikasi zituzten. Gaur egun, eskola batzuetan ez dira hikako aditzak ikasten, ez eta ikusten. Herriko hizkera eta herriko hitanoa erakutsi biharko litzake.

16. Hitanoa erabilera faltagatik galtzen da

- **Erref**: ARR-204/030
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:48:43. **Bukatu**: 00:50:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoa sustatzeko ikastaroak egiten badira baina gero ez bada erabiltzen, alperrikakoa da. Berdina pasatzen da euskararen erabilerarekin.

17. Aditz formalen eta hizkeran arteko ezberdintasuna

- **Erref**: ARR-204/035
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:55:07. **Bukatu**: 00:56:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Aditz tauletan agertzen dena eta hitz egiteko modua oso ezberdina da.

18. Mugikorrik gabeko garaiak

- **Erref**: ARR-204/038
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:59:18. **Bukatu**: 01:01:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:
Mugikorrak erabiltzen ez ziren garaiari buruz hitz egiten dute. Lehenengo mugikorrak nolakoak ziren. Unibertsitate inguruko telefono-kabinetan ilarak egoten ziren telefonoz deitzeko.

19. Bizitzan ez dute ezer faltan bota izan

- **Erref**: ARR-204/039
- **Iraupena**: 0:03:57. **Hasi**: 01:01:44. **Bukatu**: 01:05:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Garai bateko eta gaur egungo emakumearen bizimodua nola aldatu den. Haien amekin alderatuta, ondo bizi izan direla uste dute. Askatasun gehiago izan dute, etxetik kanpo lan egin dute... Juncalen etxean, umetan, etxeko zereginak egiten zituzten guztiek, mutilek eta neskek. Ez dute ezer faltan bota izan.

20. Ikastolako oroitzapenak

- **Erref**: ARR-204/040
- **Iraupena**: 0:04:04. **Hasi**: 01:05:41. **Bukatu**: 01:09:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Ikastolako lagunen artean, beti dago norbait guztiaz gogoratzen dena. Ikastolan askatasun gehiago zutela uste dute. Erlijioko irakaslea gogoratzen dute.

21. Baserria izatearen abantailak

- **Erref**: ARR-204/042
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 01:11:34. **Bukatu**: 01:14:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Koronabirusa

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserriko bizimodua beti izan da gogorra, batez ere animaliak izanda. Juncalen ustez, joera bat ikusten ari da baserrira bueltatzeko. Estherrentzat, askotan baserri mundua idealizatu egiten da. Umetan, oporraldiak baserrian apsatzen zituzten hango lanak egiten. Koronabirusaren garaian, jende askok eskertu zuen baserrian bizi ahal izatea.

22. Baserri mundua arriskuan?

- **Erref**: ARR-204/043
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 01:14:47. **Bukatu**: 01:17:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserri mundua arriskuan dagoen edo ez eztabaidatzen dute. Baserri bat konpontzea eta produkzio bat aurrera eramatea, oso garestia da. Juncalek, inguruko baserritarren artean lanak banatzen dituen auzo bati buruz hitz egiten du.

23. Militantzia lehen eta orain

- **Erref**: ARR-204/045
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 01:17:24. **Bukatu**: 01:19:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Gaur egungo militantzia eta garai batekoa, oso ezberdina da. Konpromezu-maila asko murriztu da.

24. Gaur egungo umeen jolasak

- **Erref**: ARR-204/047
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 01:19:55. **Bukatu**: 01:22:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Garai bateko eta gaur egungo umetako jolasak guztiz ezberdinak dira. Umeak zirenean, kalean jolasten zuten baina gaur egun dena kotxez beteta dago eta ezinezkoa da. Umetan jolasten zituzten jokuak ez dira ikusten gaur egun (goma, sokasaltoan...). Askotan umeak mugikorrarekin ere ikusten dira.

25. Patinetean eskolara

- **Erref**: ARR-204/048
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 01:22:33. **Bukatu**: 01:23:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:
Umeak taldean joaten dira eskolara, patinetearekin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-12

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com